
KOMUNITNÝ PLÁN
SOCIÁLNYCH SLUŽIEB
OBCE PODTUREŇ
pre obdobie rokov 2018-2022

Spracovateľ: MAS Horný Liptov

Jún 2018

Návrh dokumentu bol zverejnený na úradnej tabuli obce a na webovom sídle obce na verejné pripomienkovanie v čase:

Od: 22.06.2018

do: 10.07.2018

Dátum schválenia dokumentu obecným zastupiteľstvom: 13.09.2018

Číslo uznesenia: 68/4/2018

Obsah

1. Úvod ku Komunitnému plánu sociálnych služieb obce Podtureň	4
1.1 Teoretické a legislatívne východiská.....	4
1.2 Proces spracovania dokumentu KPSS v obci Podtureň	6
2. Východisková situácia pre poskytovanie sociálnych služieb v obci Podtureň.....	7
2.1 Socio–demografická analýza a prognóza obce Podtureň.....	7
2.2 Súčasný stav poskytovaných sociálnych služieb v obci Podtureň.....	18
2.3 Prehľad výdavkov a príjmov vynakladaných na zabezpečenie sociálnych služieb v obci.....	20
2.4 Sieť poskytovateľov sociálnych služieb v území Horného Liptova (územie MAS Horný Liptov)	21
2.5 Analýza potrieb obyvateľov obce Podtureň.....	24
3. SWOT analýza	29
4. Prehľad cieľov a priorít obce pre obdobie 2018-2022 v sociálnej oblasti.....	31
5. Akčný plán realizácie KPSS pre obdobie 2018-2022	33
6. Monitoring a hodnotenie	35
7. Prehľad platnej legislatívy a informačných zdrojov	36
8. Zoznam použitých skratiek	37
9. Prílohy	39

1. ÚVOD KU KOMUNITNÉMU PLÁNU SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE PODTUREŇ

1.1 Teoretické a legislatívne východiská

Komunitné plánovanie sociálnych služieb patrí v zmysle § 83 Zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení neskorších predpisov do pôsobnosti obce, ktorá ho vypracúva v súlade s národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb. Zohľadňuje pritom miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných v jej územnom obvode.

Zákonom NR SR č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky (VÚC) došlo k preneseniu pôsobnosti na úseku sociálnej pomoci hlavne v oblasti poskytovania opatrovateľskej služby a starostlivosti o seniorov. Obec sa v oblasti sociálnych služieb riadi nasledovnými zákonmi: Zákon č.369/90 Zb. o obecnom zriadení v platnom znení, Zákon č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov, Zákon č. 599/2003 Z.z. o hmotnej núdzi, Zákon č. 601/2003 Z.z. o životnom minime, Zákon č. 36/2005 Z.z. o rodine a Zákon č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele.

Komunitné plánovanie v obci Podtureň nadväzuje na strategické dokumenty miestneho, regionálneho aj národného významu:

- Národné priority rozvoja sociálnych služieb do roku 2015-2020.
- Koncepcia sociálnych služieb, sociálnej prevencie a sociálneho poradenstva v Žilinskom samosprávnom kraji (ŽSK), 2004
- Aktualizácia koncepcie sociálnych služieb, sociálnej prevencie a sociálneho poradenstva ŽSK. Žilina: 2008. V súlade s pripravovanou novelou zákona o sociálnych službách s predpokladanou účinnosťou od 1. 1. 2018, ktorá nastavuje a rieši systémovosť financovania sociálnych služieb je na úrovni kraja pripravovaná nová Koncepciu sociálnych služieb v súlade s aktuálnymi Národnými prioritami sociálnych služieb (2015 – 2020).
- PHSR Žilinského samosprávneho kraja
- Spoločný program hospodárskeho a sociálneho rozvoja do roku 2022 (ďalej SPRO), ktorého súčasťou je aj obec Podtureň. Sociálne služby sú v SPRO zadefinované v Špecifickom celi 1 Zlepšiť základnú vybavenosť a služby v regióne, Opatrenie 1.3 Zvýšiť bezpečnosť a skvalitniť sociálnu a občiansku vybavenosť.

- Všeobecne záväzné nariadenia č. 2/2013 a č. 1/2009 o sociálnych službách, č. 2/2015 o zriadení materskej školy, č. 1/2018 o dotáciách na prevádzku MŠ a č. 3/2017 o príspevku na činnosť MŠ, č. 5/2017 o poskytnutí vianočného príspevku seniorom, č. 1/2011 a 1A/2011 o podmienkach a kritériách prideľovania a správy nájomných bytov v bytových domoch obstaraných bez použitia verejných prostriedkov na účely podpory sociálneho bývania, č. 2/2016, 1/2009 a 2/2012 o podmienkach a kritériách prideľovania a správy nájomných bytov v bytových domoch, č. 1/2013 a 6/2011 o poskytovaní dotácií z rozpočtu obce a č. 1/2012 o poskytovaní príspevku pri narodení dieťaťa, č. 2/2010 o prevádzke multifunkčného ihriska, vrátane dodatkov k VZN.

Komunitné plánovanie je otvoreným procesom zisťovania potrieb prijímateľov sociálnych služieb a hľadanie zdrojov a najlepších riešení na ich napĺňanie v spolupráci s poskytovateľmi sociálnych služieb. Je to dynamický proces, ktorý pružne reaguje na zmenu okolností, zmenu legislatívy, sociálneho prostredia a správania sa prijímateľov sociálnych služieb, výsledkom ktorého je komunitný plán so zadanými prioritami a finančnými možnosťami na obdobie rokov 2018-2022.

Hlavným cieľom komunitného plánovania je zabezpečiť dostupnosť sociálnych služieb tým, ktorí ich potrebujú.

Podľa § 80 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v platnom znení má obec *v prípade potreby* poskytovať alebo zabezpečovať nasledovné služby:

- základné sociálne poradenstvo
- sociálnu službu fyzickej osobe, ktorá nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb v zariadení,
- pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa,
- sociálnu službu v nízkoprahovom dennom centre pre deti a rodinu,
- sociálnu službu v zariadení,
- opatrovateľskú službu,
- prepravnú službu,
- odľahčovaciu službu
- terénnu sociálnu službu krízovej intervencie.

Obec môže poskytovať alebo zabezpečovať podpornú sociálnu službu v zariadení (denné centrum, jedáleň, práčovňa), stredisko osobnej hygieny, sprostredkovanie tlmočnickej služby, sprostredkovanie osobnej asistencie, sprievodcovskú službu, požičiavanie pomôcok, monitorovanie a signalizáciu potreby pomoci, krízovú pomoc poskytovanú prostredníctvom

telekomunikačných technológií, pomoc pri výkone opatrovníckych práv a povinností, pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov ako samostatnú odbornú činnosť, terénnu sociálnu službu prostredníctvom terénnych programov.

Okrem toho obec vyhľadáva fyzické osoby, ktorým je potrebné poskytnúť sociálnu službu. Od 1. 1. 2014 boli rozšírené možnosti poskytovania sociálnej služby krízovej intervencie, a to o § 24a - § 24 d uvedeného zákona:

- Terénna sociálna služba krízovej intervencie,
- Nízkoprahové denné centrum
- Integračné centrum
- Komunitné centrum

V prípade, že niektorú zo sociálnych služieb neposkytuje, môže uzatvárať zmluvu o

- poskytovaní sociálnej služby,
- poskytovaní finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby.

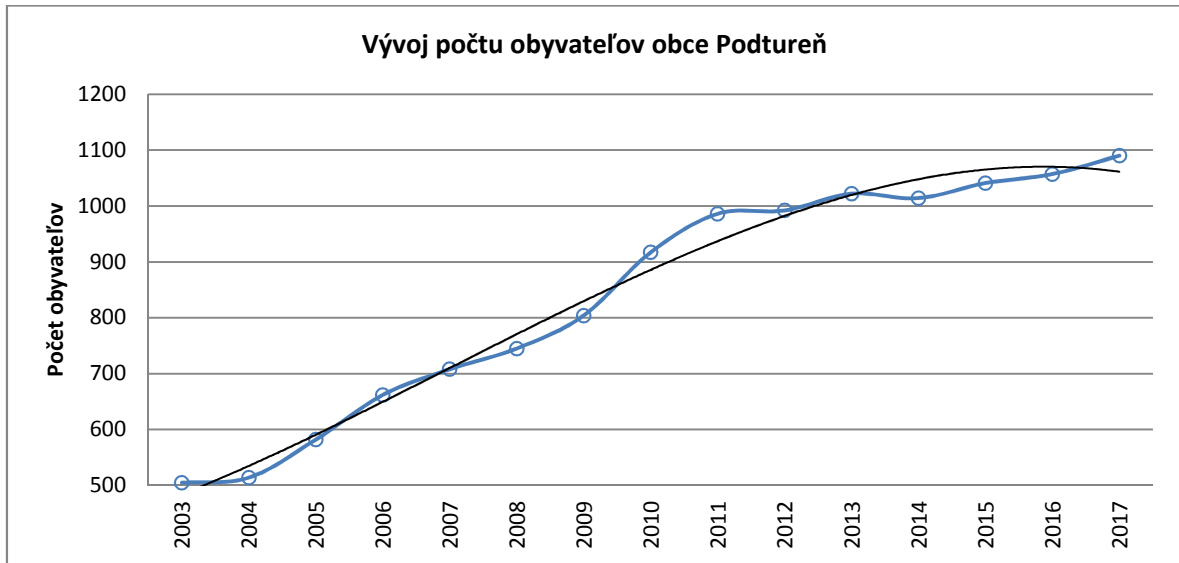
1.2 Proces spracovania dokumentu KPSS v obci Podtureň

Cieľom pracovných stretnutí pri príprave KPSS obce bolo zmapovať súčasnú situáciu občanov z pohľadu potrieb a možností poskytovania sociálnych služieb v obci a regióne. Komunitný plán nerieši samostatne jednotlivé cieľové skupiny (seniori, mladí ľudia, ...) zameriava na sociálnu situáciu občanov v obci prierezovo. Na základe osobných rozhovorov a analýzy demografických údajov, zostavenej SWOT analýzy boli v procese spracovania dokumentu stanovené ciele, opatrenia a zostavený akčný plán na obdobie rokov 2018-2022. Verejnosť sa do procesu prípravy komunitného plánu zapojila vyplnením dotazníka a pracovná verzia dokumentu bola prerokovaná na obecnom zastupiteľstve.

2. VÝCHODISKOVÁ SITUÁCIA PRE POSKYTOVANIE SOCIÁLNYCH SLUŽIEB V OBCI PODTUREŇ

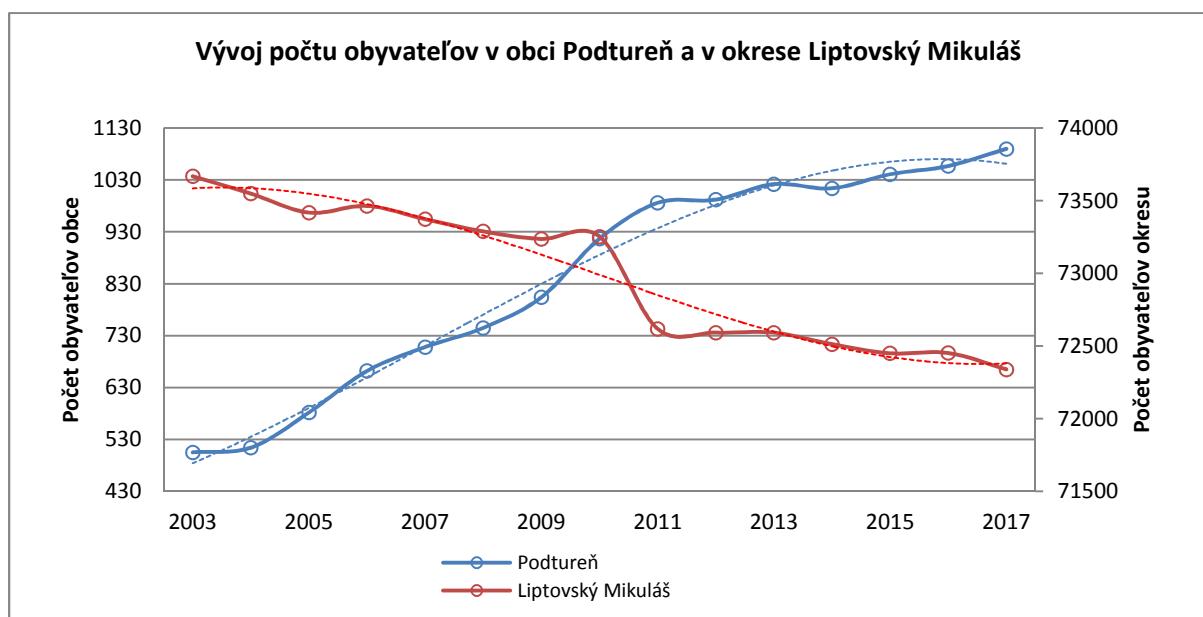
2.1 Socio–demografická analýza a prognóza obce Podtureň

Vývoj počtu obyvateľov v obci Podtureň má za posledných 15 rokov progresívny trend, kedy počet obyvateľov obce len rastie (obr. 1).

Obr. 1: Vývoj počtu obyvateľov obce v rokoch 2003-2017

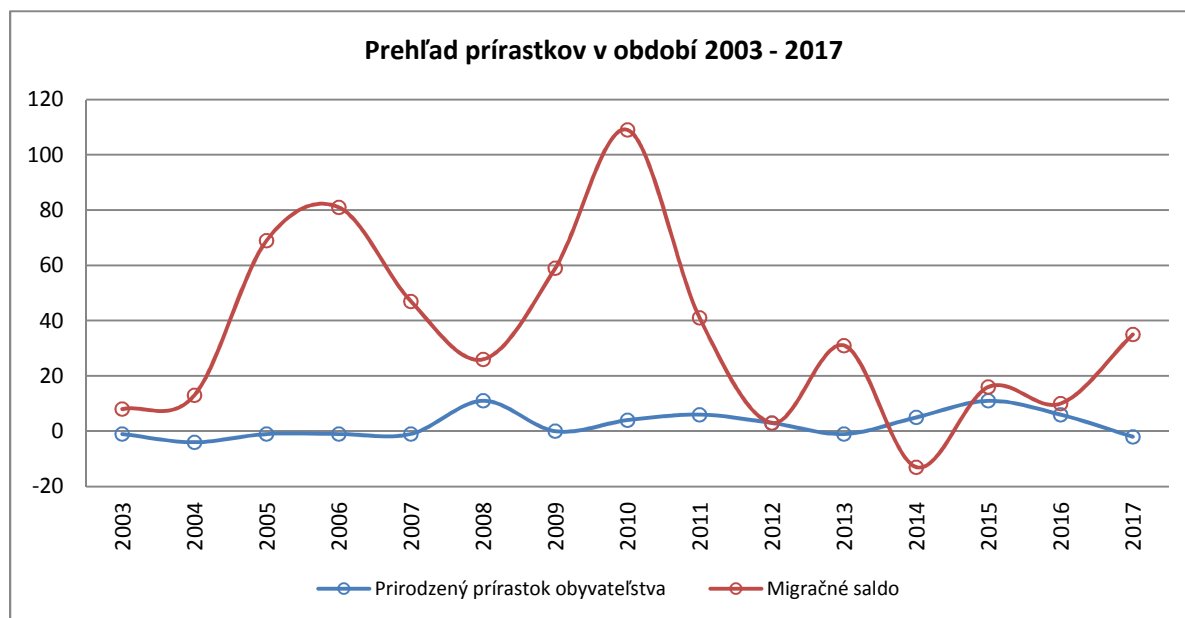
V porovnaní s vývojom počtu obyvateľov v okrese Liptovský Mikuláš, ktorý má výrazne regresívny trend, je demografický vývoj obce priaznivý (obr. 2).

Obr. 2: Porovnanie vývoja počtu obyvateľov v obci Podtureň a v okrese Liptovský Mikuláš

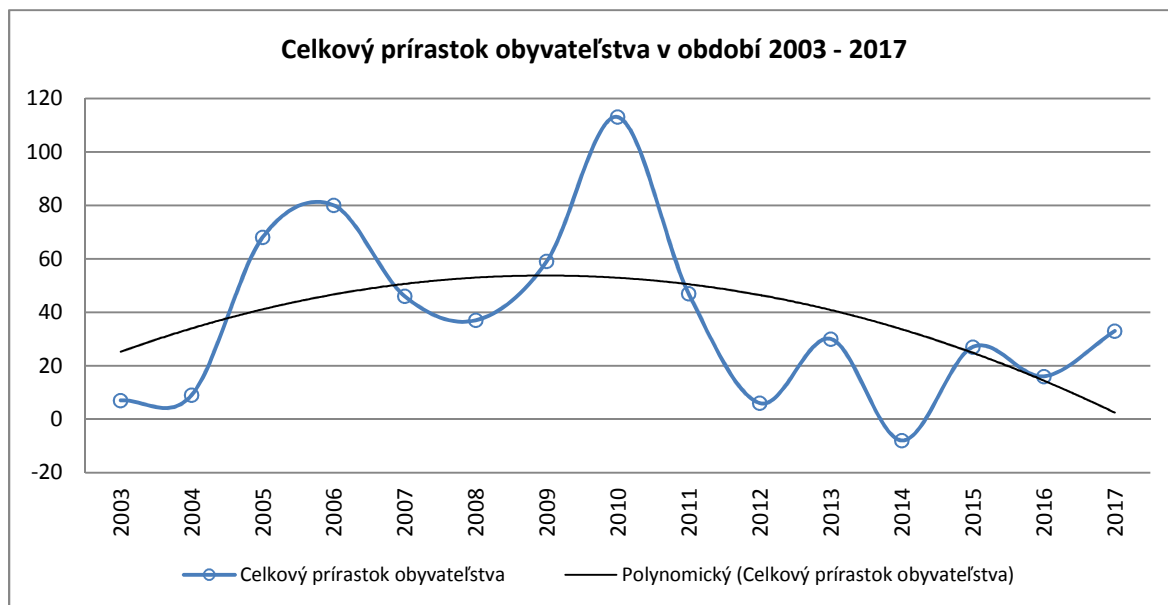
Za obdobie rokov 2003 – 2017 má prirodzený prírastok obyvateľstva skôr kladnú hodnotu, kedy je viac narodených detí ako počet zomretých osôb. Najväčší prirodzený prírastok môžeme sledovať v rokoch 2008 a 2015, kedy bol počet narodených detí 4 až 5-krát vyšší ako počet zomretých osôb. Od roku 2014 mal prirodzený prírastok kladnú hodnotu a v roku 2017 stagnuje na hodnote -2 (obr. 3).

Hodnota migračného salda (rozdiel počtu prihlásených osôb na trvalý pobyt a počtu odhlásených osôb z trvalého pobytu) má skôr kladnú hodnotu, pričom najvyššie hodnoty môžeme sledovať v rokoch 2006 a 2010, kedy sa do obce prihlásilo na trvalý pobyt najviac obyvateľov, spolu 238 osôb. V tom čase sa odhlásilo z trvalého pobytu len 48 osôb. Záporná hodnota migračného salda bola iba raz, a to v roku 2014, kedy sa z obce odhlásilo z trvalého pobytu o 13 ľudí viac ako bolo prihlásených.

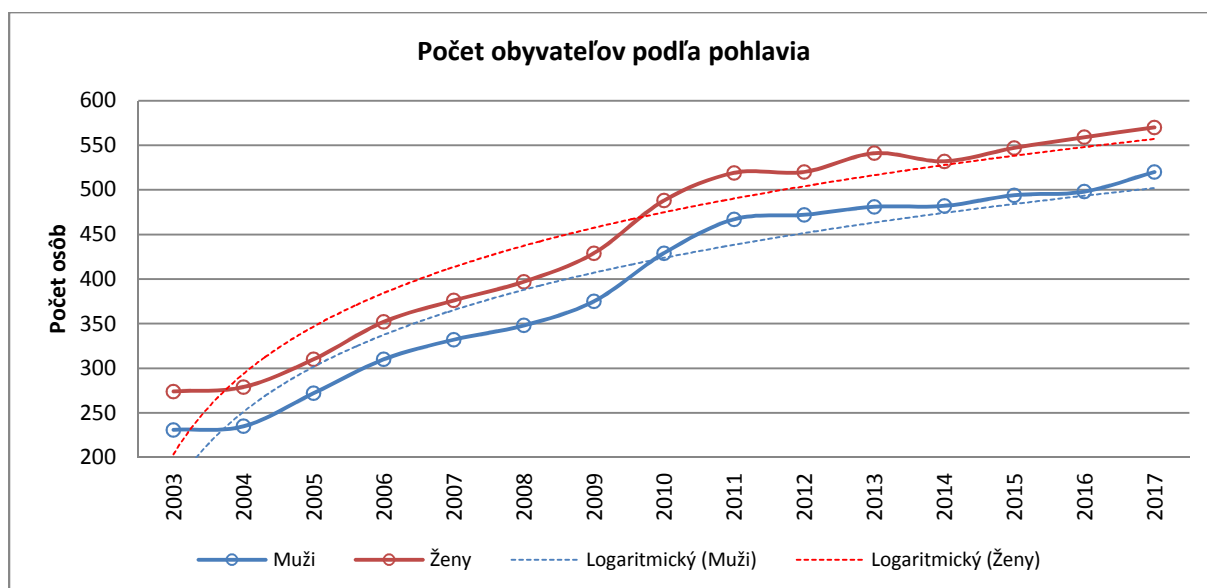
Obr. 3: Prehľad prirodzeného prírastku a migračného salda obce v rokoch 2003 – 2017

Celkový prírastok obyvateľstva má za obdobie 15 rokov kladné hodnoty. Na nárast obyvateľstva mal významný vplyv najmä počet obyvateľov, ktorí sa do obce prisťahovali (obr. 4).

Obr. 4: Celkový prírastok obyvateľstva v období 2003 - 2017

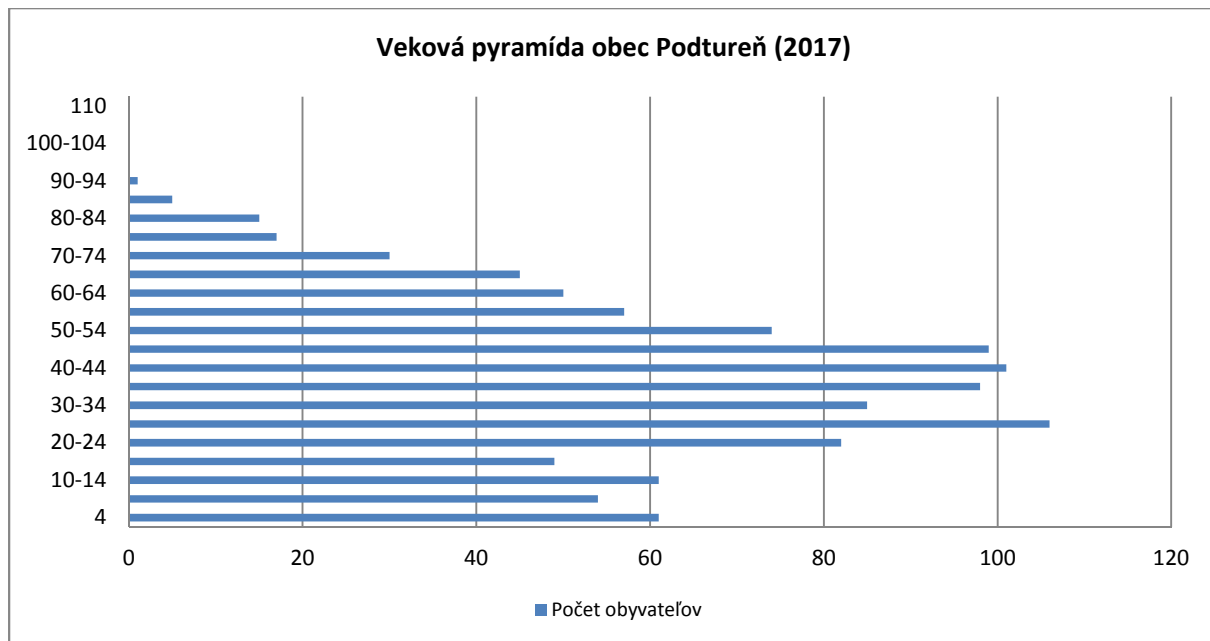
V obci Podtureň k 31. 12. 2017 žilo 520 mužov a 570 žien. V posledných 15 rokoch bola viac zastúpená populácia žien ako mužov (obr. 5). Najmenej žien v počte 274 žilo v obci v roku 2003, najviac žien v počte 570 v roku 2017. Najmenej mužov v počte 231 žilo v obci v roku 2003, najviac mužov v počte 520 v roku 2017. Celkovo je v obci za posledných 15 rokov zaznamenaný nárast populácie žien aj mužov.

Obr. 5: Počet obyvateľov obce podľa pohlavia

Podľa znázorneného vekového zloženia obyvateľstva v obci Podtureň k 31. 12. 2017 na obr. 6 môžeme konštatovať, že v obci je väčší počet detí a mladých ľudí do 15 rokov ako počet starších ľudí vo veku nad 65 rokov a má stúpajúcu tendenciu. Najsilnejšia skupina je

v produktívnom veku od 25 do 29 rokov. Veľký počet obyvateľov je tiež v produktívnom veku od 35 do 49 rokov. V porovnaní so situáciou v okrese Liptovský Mikuláš, kde prevláda nižší podiel detí a mladých ľudí a pre ktorý je charakteristický regresívny trend populácie, je situácia v obci priaznivejšia (obr. 7).

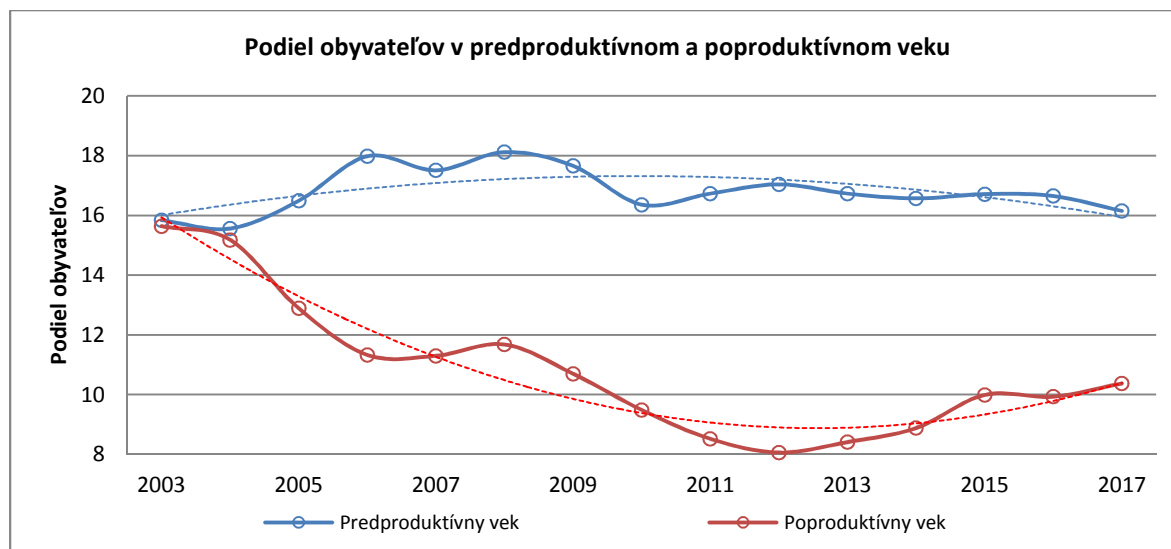
Obr. 6: Počet obyvateľov obce podľa vekových skupín

Obr. 7: Porovnanie počtu obyvateľov podľa vekových skupín v obci Podtureň a v okrese Liptovský Mikuláš

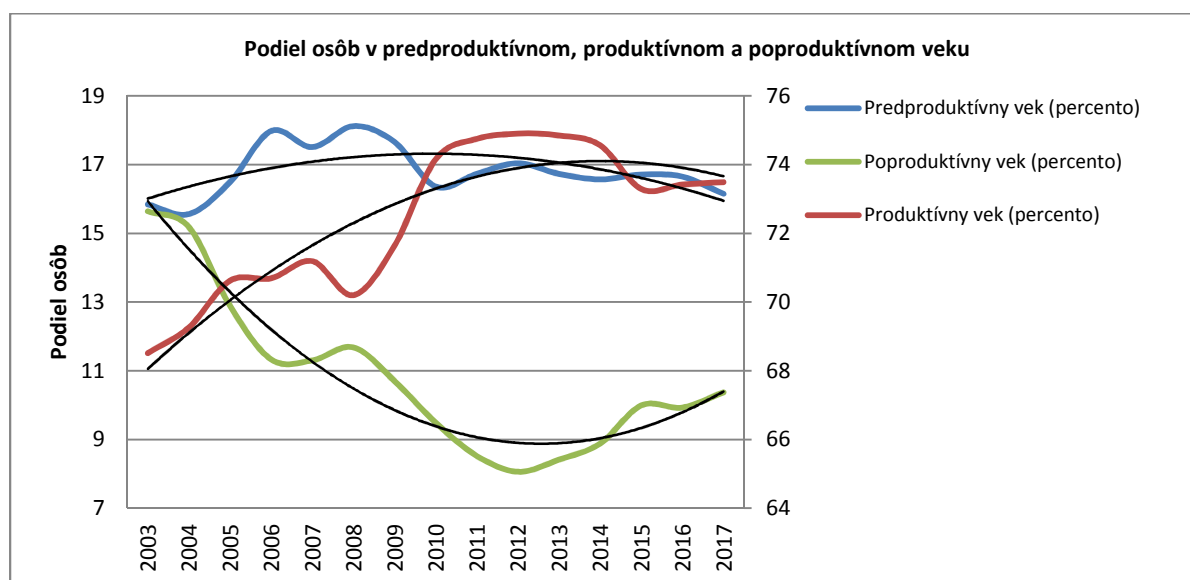
Počet detí a mladých ľudí vo veku od 0 do 14 rokov tvorí skupinu obyvateľstva v predproduktívnom veku, ktorá nie je ekonomicky aktívna. V roku 2017 bolo v obci Podtureň 176 obyvateľov vo veku do 14 rokov, čo predstavuje 16,15% všetkých obyvateľov obce (obr. 8).

Obyvatelia v poproduktívnom veku, tj. vo veku 65 rokov a viac, sú zástupcovia skupiny obyvateľstva, ktorá väčšinou nie je ekonomicky aktívna. Táto skupina obyvateľstva bola v obci Podtureň v roku 2017 zastúpená 113 ľuďmi, čo predstavuje 10,37% všetkých obyvateľov obce (obr. 8).

Obr. 8: Podiel obyvateľov v predproduktívnom a produktívnom veku

Počet obyvateľov v produktívnom veku od 15 – 64 rokov, v ktorom je väčšina obyvateľstva ekonomicky aktívna, má v obci Podtureň stúpajúcu tendenciu (obr. 9).

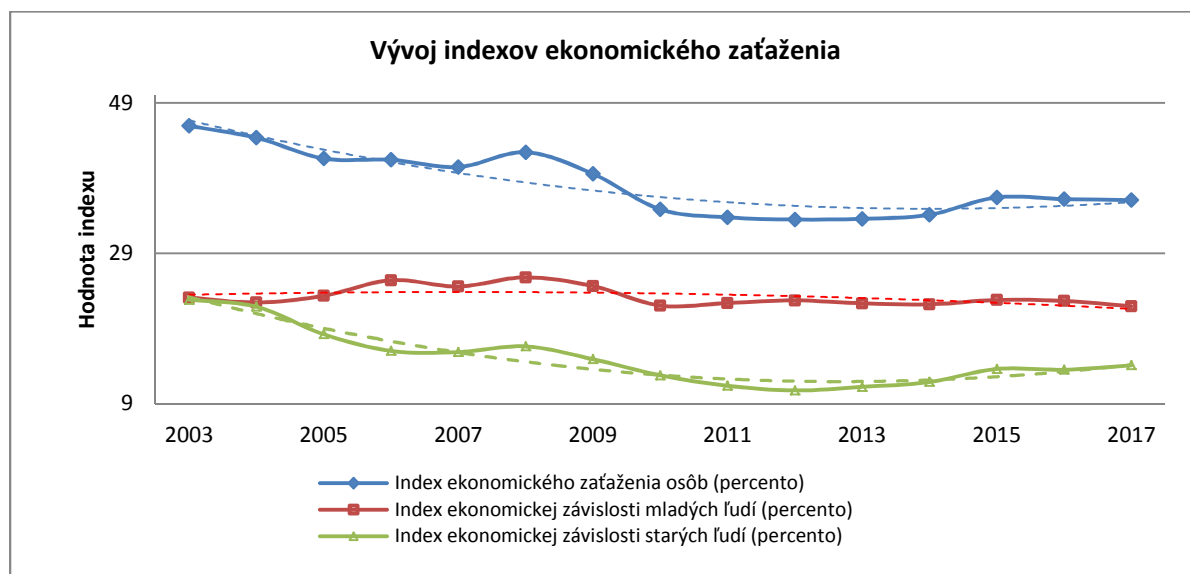

Obr. 9: Prehľad podielu osôb podľa ekonomickej aktivity

Index ekonomického zaťaženia vyjadruje počet osôb v predproduktívnom veku (0 – 14 rokov) a poproduktívnom veku (65+ rokov) pripadajúcich na 100 osôb v produktívnom veku (15 – 64 rokov). Vzhľadom ku klesajúcej tendencii obyvateľov v predproduktívnom a poproduktívnom

veku je vývoj tejto situácie priaznivý, čo znázorňuje index ekonomického zaťaženia, ktorý má klesajúcu tendenciu (obr. 10).

Obidva indexy, index ekonomickej závislosti mladých ľudí a index ekonomickej závislosti starých ľudí, majú klesajúcu tendenciu, čo znamená, že klesá počet ekonomicky neaktívnych obyvateľov k počtu obyvateľov ekonomicky aktívnych. Klesajúci podiel ekonomicky neaktívneho obyvateľstva v predproduktívnom a poproduktívnom veku znižuje záťaž produktívnej zložky obyvateľstva (obr. 10).

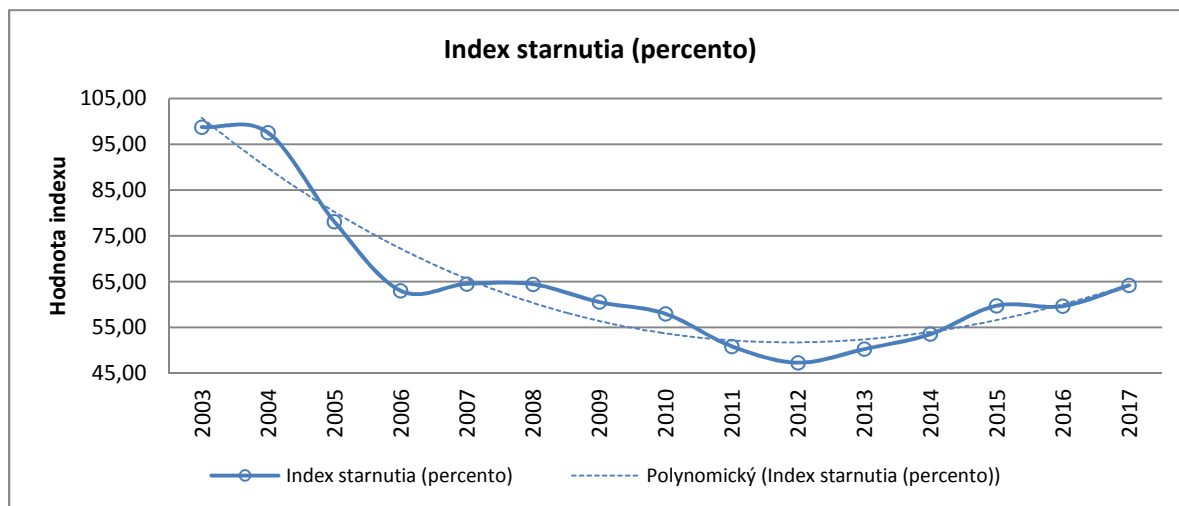

Obr. 10: Vývoj indexov ekonomického zaťaženia

Zrýchľujúci sa proces starnutia obyvateľstva je celospoločensky najzávažnejším dôsledkom súčasného demografického vývoja.

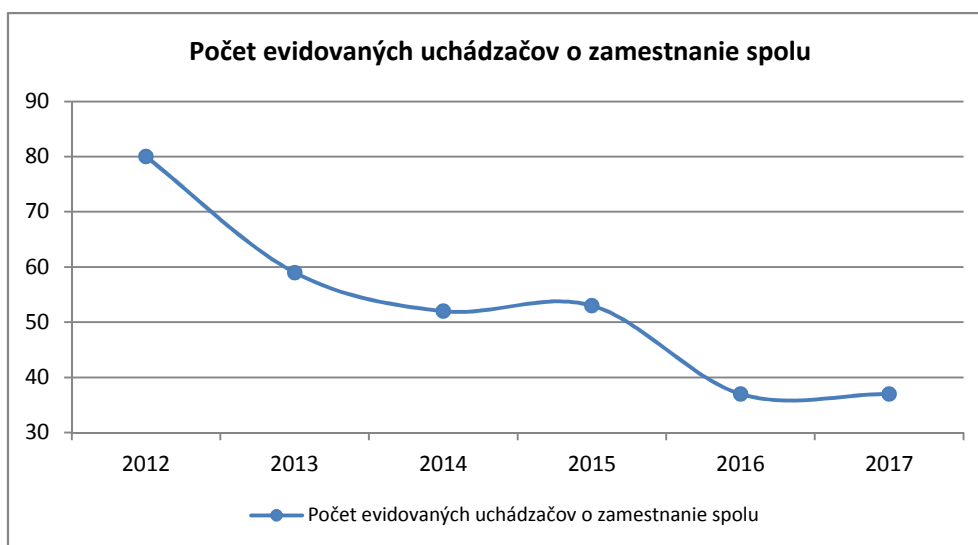
Priemerný vek obyvateľov na Slovensku v roku 2016 dosiahol hodnotu 40,4 a do roku 2025 sa priblíži k hodnote 43 rokov. Za obdobie 2007–2025 sa podľa odhadu priemerný vek zvýši o 4,6 rokov (12,1%). Proces starnutia obyvateľstva je výzvou aj v oblasti poskytovania sociálnych služieb, nakoľko sa predpokladá zvyšujúci dopyt po sociálnych službách a ich kvalite.

Index starnutia (Sauvyho index) vyjadruje počet osôb v poproduktívnom veku (65+ rokov) pripadajúci na 100 osôb v predproduktívnom veku (0 – 14 rokov). Index starnutia v obci Podtureň má dlhodobu klesajúcu tendenciu a za posledných 5 rokov mierne stúpa (obr. 11).

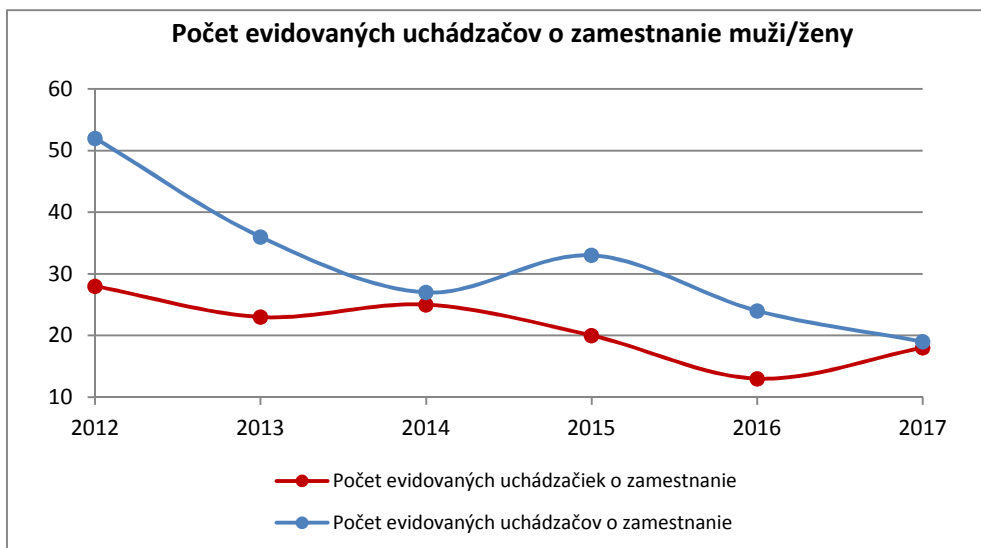
Obr. 11: Vývoj indexu starnutia v obci

Hoci najsilnejšie zastúpené vekové ročníky sa nachádzajú v strede vekovej pyramídy, v obci je tiež silná skupina obyvateľov vo veku od 50 do 65 rokov, čo v blízkej budúcnosti predpokladá nárast poproduktívneho obyvateľstva a ekonomického zaťaženia produktívnej zložky obyvateľov obce.

Obr. 12: Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie v obci Podtureň

Vývoj počtu evidovaných uchádzačov o zamestnanie má za posledných 6 rokov klesajúcu tendenciu (obr. 12). K 31. 12. 2017 bolo v obci evidovaných 37 uchádzačov o prácu, z toho bolo 19 mužov a 18 žien (obr. 13).

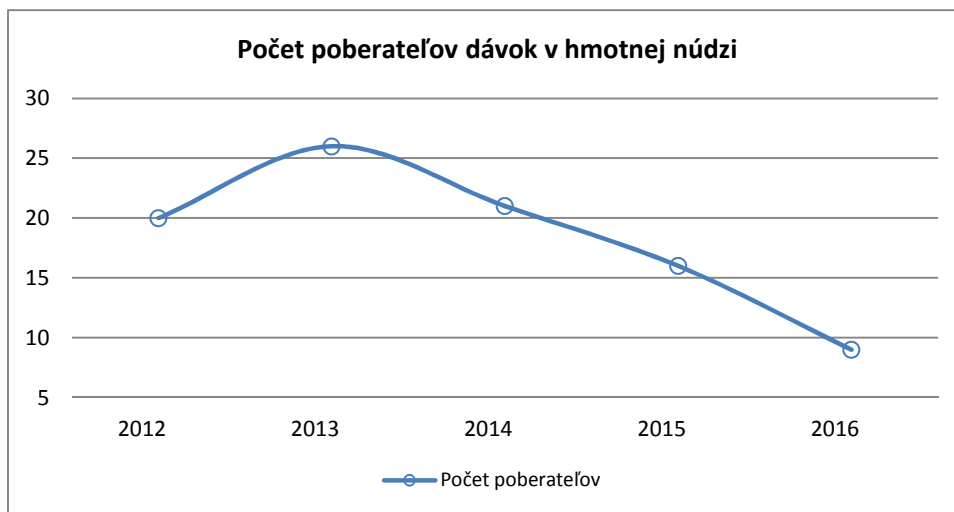
Obr. 13: Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie podľa pohlavia

Štátne sociálne dávky predstavujú súbor peňažných plnení, ktorými sa štát podieľa na zvládnutí viacerých životných situácií, najmä rodín s nezaopatrenými deťmi. Prispieva na krytie nákladov na výživu a iné osobné potreby detí a tiež nákladov spojených s ďalšími sociálnymi udalosťami. Štátne sociálne dávky tvoria súčasť systému sociálneho zabezpečenia. V rámci reformy sociálnej sféry sa popri sociálnom poistení a sociálnej pomoci dotvára ďalší systém sociálneho zabezpečenia, ktorý dostal pomenovanie „štátna sociálna podpora“ (známa ako dnešné štátne sociálne dávky). Zameriava sa na podporu takých sociálnych udalostí, ktoré nie sú pokryté zo systému sociálneho poistenia a ich akceptovanie štátom umožňuje predchádzať stavu, kedy sa jednotlivec ocitá v stave hmotnej alebo sociálnej núdze a je odkázaný na pomoc.

Tabuľka 1: Dávky a príspevky v hmotnej núdzi - obec Podtureň - obdobie roky 2012 až 2016

	2012		2013		2014		2015		2016	
	Počet poberateľov	Vyplatená suma (v €)	Počet poberateľov	Vyplatená suma (v €)	Počet poberateľov	Vyplatená suma (v €)	Počet poberateľov	Vyplatená suma (v €)	Počet poberateľov	Vyplatená suma (v €)
Dávka v hmotnej núdzi	20	17 024,13	26	21 609,55	21	16 393,49	16	10 354,74	9	8 054,30
Náhradné výživné	2	833,07	2	692,78	2	1 251,12	2	1 432,56	1	434,00
Dotácie na stravu	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Dotácie na šk. pomôcky	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00

Hmotná núdza je stav, keď príjem občana a fyzických osôb, ktoré sa s občanom spoločne posudzujú, nedosahuje životné minimum a občan a fyzické osoby, ktoré sa s ním spoločne posudzujú, si príjem nemôžu zabezpečiť alebo zvýšiť vlastným pričinením. V roku 2016 boli v obci Podtureň vyplatené dávky v hmotnej núdzi 9 poberateľom v celkovej výške 8.054,30€.

Obr. 10: Počet poberateľov dávok v hmotnej núdzi

Kompenzácia sociálneho dôsledku ťažkého zdravotného postihnutia (ďalej len kompenzácia) je zmiernenie alebo prekonanie sociálneho dôsledku ťažkého zdravotného postihnutia poskytovaním peňažných príspevkov na kompenzáciu alebo poskytovaním sociálnych služieb. Sociálne dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia sa kompenzujú v oblastiach mobility a orientácie, komunikácie, zvýšených výdavkov, sebaobsluhy. V rokoch 2012 – 2016 boli v obci Podtureň vyplácané kompenzácie na zvýšené výdavky na diétu, hygienu alebo opotrebovanie a na prevádzku OMV, ďalej na kúpu pomôcky a zariadenia, na úpravu rodinného domu a bytu, na kúpu osobného motorového vozidla, na osobnú asistenciu a opatrovanie.

Tabuľka 2: Počet poberateľov sociálnych dávok v obci podľa druhu kompenzácie

Počet poberateľov podľa druhu kompenzácie	2012	2013	2014	2015	2016
PP na komp. zv. výd. - diéta	7	8	11	11	15
PP na komp. zv. výd. - hygiena alebo opotrebovanie	30	29	31	30	37
PP na komp. zv. výd. - prevádzka OMV	15	14	18	17	23
PP na kúpu pomôcky		2			2
PP na úpravu rodinného domu	3				
PP na kúpu osobného motorového vozidla	2			3	1
PP na opatrovanie	13	15	14	12	12
PP na osobnú asistenciu	1	1	1	1	1
PP na kúpu zdvíhacieho zariadenia		1			
PP na úpravu bytu		1			

Tabuľka 3: Vyplatená suma sociálnych dávok v obci

Vyplatená suma v €	2012	2013	2014	2015	2016
na komp. zv. výd. - dieťa	1 852,28	2 038,76	2 886,79	3 567,05	3 898,01
na komp. zv. výd. - hygiena alebo opotrebovanie	5 328,22	5 784,99	6 418,11	6 620,40	7 208,88
na komp. zv. výd. - prevádzka OMV	4 713,51	4 811,13	6 187,83	6 750,36	8 040,87
na kúpu pomôcky		2 179,00			1 785,00
na úpravu rodinného domu	3 258,70				
na kúpu osobného motorového vozidla	13 277,58			20 760,79	6 638,79
na opatrovanie	17 804,76	21 742,72	20 017,80	17 377,64	17 916,56
na osobnú asistenciu	802,56	331,20	2 019,40	6 530,16	5 906,40
na kúpu zdvíhacieho zariadenia		11 605,20			
na úpravu bytu		1 729,22			

Štátne sociálne dávky sú prídavok na dieťa, rodičovský príspevok, príspevok na starostlivosť o dieťa, príspevok pri narodení dieťaťa, príspevok na pohreb.

Tabuľka 4: Počet poberateľov štátnych sociálnych dávok v obci

Počet poberateľov podľa typu dávky	2012	2013	2014	2015	2016
Prídavok na dieťa	143	152	163	164	164
Rodičovský príspevok	36	41	46	47	55
Príspevok na starostlivosť o dieťa	1	1	1	1	1
Príspevok pri narodení dieťaťa	14	9	12	13	15
Príspevok na pohreb	4	15	7	6	3
Spolu vyplatená suma štátnej soc. dávky	145.912,33	150.460,95	165.412,46	169.591,11	187.583,23

V obci Podtureň je zriadená Materská škola Mravček, ktorá poskytuje celodennú výchovnú a vzdelávaciu starostlivosť deťom od 2,5 do 6-tich rokov, deťom 2-ročným a deťom s odloženou školskou dochádzkou. V súčasnosti ju navštevuje 19 detí, o ktoré sa stará riaditeľka a jedna učiteľka.

Obec Podtureň nie je zriaďovateľom základnej školy. V súčasnosti si povinnú školskú dochádzku žiaci plnia v Základnej škole s Materskou školou v Liptovskom Jáne, v základných školách, ktorých zriaďovateľom je mesto Liptovský Mikuláš a v základných školách, ktorých zriaďovateľom je mesto Liptovský Hrádok.

Mimoškolské aktivity navštevujú deti v Základnej umeleckej škole a v Centre voľného času v Liptovskom Hrádku a v Liptovskom Mikuláši.

Spolková činnosť v obci sa organizuje okolo miestneho Červeného kríža, Dobrovoľného hasičského zboru, Jednoty dôchodcov, Obecného futbalového klubu a Turisticko-lyžiarskeho združenia.

Obec Podtureň v zastúpení Obecným zastupiteľstvom prijala koncepciu rozvoja bývania v súlade s koncepciou štátnej bytovej politiky z roku 2000. Záujem o bývanie v obci je veľký, preto obec zahájila hromadnú a individuálnu bytovú výstavbu. V súčasnej dobe je postavených 146 nájomných bytov a viac ako 50 nových rodinných domov. V obci stále evidujú viac ako 200 žiadostí záujemcov o bývanie, predovšetkým zo strany mladých rodín. Obec do súčasnej doby nezaťažila svoj rozpočet pre uvedenú výstavbu z dôvodu, že všetko je prefinancované zo štátu a pri splácaní úveru financované vybratým nájomným od žiadateľov.

Obec kompletne zrekonštruovala kultúrny dom, ktorý občanom slúži ako sociálne a stravovacie zariadenie, s možnosťou uskutočnenia menších spoločenských i väčších kultúrnych podujatí.

Ekonomickú štruktúru obce vytvárajú subjekty alokované v obci alebo v blízkosti obce v časti Roveň, ktoré vytvárajú pracovné príležitosti a s tým súvisiace príjmy. Prispievajú k rozvoju obce prostredníctvom miestnych daní a poplatkov, ako aj sponzorskou činnosťou. Sú dôležitou súčasťou ekonomického rozvoja obce, vplyvajú na ekonomický a sociálny rozvoj v obci prostredníctvom produkcie tovarov, služieb a ponukou práce. Najvýznamnejšími podnikateľskými subjektmi sú AGROKONTAKT Liptovský Hrádok , Bottling Printing s.r.o., GÚDE SLOVAKIA s.r.o., Hoško, a.s., KOVMAX spol. s r.o., EKOLOGIS s.r.o., GTB, a.s., BROMIX s.r.o., Inoteska s.r.o., autoopravovňa, pneuservis, pálenica a bazár. Najvýznamnejší poskytovatelia služieb v obci sú Hotel a Autocamp Borová Sihot' a Penzión Relax. Najvýznamnejšia poľnohospodárska výroba v obci AGRIA Liptovský Ondrej a.s., Liptovský Ondrej.

Záver:

Počet obyvateľov obce vďaka rastúcemu migračnému prírastku narastá. K 31.12.2017 bolo na trvalý pobyt prihlásených 1090 obyvateľov. Mierne rastúci je podiel ľudí v poproduktívnom veku a zároveň sa znižuje podiel detí a mladých ľudí v predproduktívnom veku. To ovplyvňuje ekonomickú závislosť zraniteľných skupín obyvateľstva či celkovú ekonomickú záťaž obce. V roku 2017 bolo v obci 163 osôb v dôchodkovom veku, t.j. starších ako 60 rokov, ale veľká skupina občanov je vo veku od 50 do 60 rokov, čo v blízkej budúcnosti predpokladá nárast poproduktívneho obyvateľstva a ekonomického zaťaženia produktívnej zložky obyvateľov obce.

V obci klesá počet nezamestnaných. Dávky v hmotnej núdzi sa vyplácali 9 poberateľom. V obci funguje materská škola, aktívne spolky a kluby, podnikateľské subjekty. Obec sa sústreďuje na rozvoj výstavby nájomných bytov na účely podpory sociálneho bývania.

2.2 Súčasný stav poskytovaných sociálnych služieb v obci Podtureň

Obec Podtureň je situovaná v blízkosti mesta Liptovský Hrádok. Zdravotnú starostlivosť pre občanov obce poskytuje Poliklinika v Liptovskom Hrádku, súkromní poskytovatelia v Medic centre v Liptovskom Hrádku a Nemocnica s poliklinikou v Liptovskom Mikuláši.

Vzhľadom k tomu, že obec Podtureň nie je zriaďovateľom žiadneho vlastného zariadenia sociálnych služieb, zabezpečuje pre klientov pobytovú formu v sociálnych zariadeniach prostredníctvom iných poskytovateľov (inou obcou, VÚC, neverejným poskytovateľom) na základe výberu klienta.

V obci evidujú záujem seniorov o poskytovanie sociálnych služieb v zariadeniach pre seniorov, tie sú pre väčšinu dôchodcov finančne nedostupné. Uprednostňované sú zariadenia verejných poskytovateľov (VUC) pred neverejnými z dôvodu nižšej platby za služby. Obec má dobrú spoluprácu so ZpS/DSS/ŠpZ Anima na Podbrezinách v Liptovskom Mikuláši, ZpS Karita v Partizánskej Ľupči, Domom seniorov v Tatranskej Štrbe a ZpS SČK v Liptovskom Mikuláši. Momentálne je v týchto zariadeniach umiestnených 5 občanov obce.

Obec neuvažuje o rozširovaní škály sociálnych služieb pre seniorov napr. zriadením denného stacionára. Dôchodcovia v obci využívajú stravovanie, ktoré v obci zabezpečuje PD Agria. Rozvoz obedov imobilným občanom zabezpečuje 1 terénna sociálna pracovníčka, zamestnaná obecným úradom na ½ úväzok. Mobilní seniori si obedy vyzdvihujú na obecnom úrade.

V obci je silná Jednota dôchodcov, ktorá má v súčasnosti 68 členov a obec pre nich organizuje rôzne spoločenské a kultúrne podujatia a stretnutia.

Od roku 2010 je obec Podtureň registrovaná v zmysle § 62 zákona o sociálnych službách v registri poskytovateľov sociálnych služieb a poskytuje občanom opatrovateľskú službu. Obec Podtureň je správnym orgánom v konaniach o odkázanosti na sociálnu službu v ZpS, v ZOS, v DS, o odkázanosti na OPS a o zániku a zmene stupňa odkázanosti. Na základe žiadostí o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu zabezpečuje zdravotnú a sociálnu posudkovú činnosť, ktorou sa zisťuje odkázanosť fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím alebo fyzickej osoby s nepriaznivým zdravotným stavom na sociálnu službu v zariadení pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a na opatrovateľskú službu. Sociálnu posudkovú činnosť zabezpečuje externe sociálna pracovníčka Mgr. Jana Badáňová a zdravotnú posudkovú činnosť zabezpečuje lekárka MUDr. Marta Voštinárová z Liptovského Mikuláša. Obec je otvorená pomôcť obyvateľom pri vybavovaní záležitostí a do 30 dní od rozhodnutia vie obec zabezpečiť plnenie. V roku 2017 bola vykonaná zdravotná a sociálna posudková činnosť 3 občanom obce.

Opatrovateľská služba

Opatrovateľská služba, poskytovaná podľa zákona §41 zákona 448/2008, je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej II podľa prílohy č. 3 Zákona o sociálnych službách a je odkázaná na pomoc pri úkonoch sebaobsluhy, úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť a základných sociálnych aktivitách podľa prílohy č. 4 Zákona o sociálnych službách.

Rozsah úkonov (v hodinách) podľa odkázanosti na jednotlivé úkony podľa prílohy 3 – 4 uvedeného zákona *určuje obec na základe sociálnej posudkovej činnosti*. Poskytovateľ sociálnej služby sa s prijímateľom sociálnej služby (na návrh prijímateľa) môže zmluvne dohodnúť aj na inom hodinovom rozsahu opatrovania. Opatrovateľská služba je originálnou kompetenciou obce, ale je poskytovaná aj neverejnými poskytovateľmi.

V súčasnosti obec poskytuje opatrovateľskú službu na plný úväzok jednej osobe opatrovatelkou, ktorú si klientka vybrala sama. V obci je ďalšia rodina, ktorá by nutne potrebovala opatrovateľskú službu, ale opatrovaná osoba ju striktnie odmieta. Zabezpečovanie opatrovateľskej služby je v malej obci náročné z rôznych dôvodov: kolísavý záujem o službu zo strany občanov obce, nedostatok opatrovateliek v regióne, nízka odmena za poskytovanú službu a odchod kvalifikovaných opatrovateliek do zahraničia. Zo štatistických údajov (v rokoch 2010, 2016) je zrejme, že na Slovensku klesá počet prijímateľov opatrovateľských služieb poskytovaných obcami a rastie záujem o pobytové (najmä) celoročné sociálne služby, osobitne v skupine seniorov.

V obci evidujú sociálne slabšiu rodinu, ktorá poberá dávky v hmotnej núdzi. Matka je dlhodobo nezamestnaná a vykonáva verejnoprospešné práce pre obec v rámci aktivačných prác na 4 hodiny denne. Tri deti sú už dospelé, ale tiež v hmotnej núdzi. Otec rodiny je umiestnený v CSS Eden v Liptovskom Hrádku. Rodine chýbajú hygienické a spoločenské návyky. Jedno z detí sa vďaka začleneniu do skupiny mladých ľudí v práci osamostatnilo a je zamestnané v Liptovskom Mikuláši, kde aj v súčasnosti býva. S rodinou prerušila kontakty.

V rámci aktívneho opatrenia trhu práce sú z ÚPSVaR poskytované príspevky na vykonávanie aktivačnej činnosti. Aktivačný príspevok pre UoZ v hmotnej núdzi podľa § 12 zákona č. 417/2013 Z.z. je určený na podporu získania, udržania, prehĺbenia alebo zvýšenia vedomostí, odborných zručností, praktických skúseností, pracovných návykov na účely zvýšenia pracovného uplatnenia na trhu práce. V roku 2017 obec zamestnávala 4 UoZ na vykonávanie verejnoprospešných obecných prác a v roku 2018 sa počet znížil zo 4 na 2 UoZ.

V programe „Reštart“ podľa § 54 zákona č. 5/2004 Z.z. o službách zamestnanosti ako príležitosť pre dlhodobo nezamestnaných vrátiť sa na trh práce bol v roku 2017 zamestnaný 1 Uoz.

V zrekonštruovaných priestoroch bývalého spoločenského domu Elán sú priestory, ktoré by obec chcela prenajať všeobecnému a detskému lekárovi, aby tak v obci poskytovali zdravotnícke služby. Občania by takúto služby privítali, problém vidia na strane lekárov, ktorí by takto čiastočne mohli stratiť svojich pacientov vo väčších mestách. Vystáva tiež potreba lekárne a ďalších špecializovaných lekárske ambulancií. Obec v týchto priestoroch už zriadila kadernícke služby, ktoré by mali byť v dohľadnom čase sprístupnené občanom.

Záver:

Obec aktívne pristupuje k riešeniu vzniknutých nepriaznivých sociálnych situácií svojich občanov, ponúka alternatívne riešenia vzniknutých problémov a vytvára podmienky pre fungovanie siete sociálnych služieb založené na spolupráci subjektov poskytujúcich služby, klientov a ich rodín.

Na základe analýzy doterajšieho vývoja obec očakáva, že rozvoj sociálnych služieb v obci sa bude naďalej orientovať na poskytovanie opatrovateľských služieb, podpory aktivačných prác a riešenie individuálnych potrieb svojich občanov.

2.3 Prehľad výdavkov a príjmov vynakladaných na zabezpečenie sociálnych služieb v obci

Obec Podtureň vytvára sociálny fond v zmysle zákona č.152/1994 Z.z. v z.n.p. Tvorbu a použitie sociálneho fondu upravuje kolektívna zmluva vyššieho stupňa a vnútorný predpis o zásadách obce Podtureň pre tvorbu a použitie sociálneho fondu. Peňažné prostriedky sociálneho fondu sú vedené na samostatnom bankovom účte. Stav bankové účtu sociálneho fondu k 31.12.2016 bol 51,70 EUR. Konečný zostatok vo výške 82,77 EUR bol upravený dodatočnými prevodmi v 1/2017.

Prehľad výdavkov v oblasti poskytovania a zabezpečovania sociálnych služieb v obci bol v roku 2016 nasledovný:

- na rozvoj bývania bola vyčlenená suma vo výške 25.910,10€
- na všeobecnú zdravotnú starostlivosť suma vo výške 100,00€
- na rekreačné a športové služby v obci suma vo výške 6.347,57€
- na kultúrne, náboženské a iné spoločenské služby suma vo výške 12.002,63€

- na prevádzku materskej školy bola v roku 2016 vyčlenená suma 100,00€, ale v nasledujúcom roku 2017 bola očakávaná výška výdavkov 16.320,00€ a ďalších rokoch sa predpokladajú výdavky na prevádzku MŠ vo výške viac ako 40.000,00€.
- na vzdelávanie a predprimárne vzdelávanie suma vo výške 1.744,00€
- na starobu, čo sú výdavky na služby, poisťné a príspevky do poisťovní, suma vo výške 14.865,85€, čo je o 6451,69€ viac ako v predchádzajúcom roku 2015
- na rodinu a deti bola vyčlenená suma vo výške 4.854,00€
- na nezamestnanosť suma vo výške 14.193,46€, čo je o 10.186,58€ viac ako v predchádzajúcom roku 2015.

Poskytnuté granty a transfery boli účelovo určené a boli použité v súlade s ich účelom. Z ÚPSVaR bola suma 10.292,71€ použitá na podporu zamestnávania, zo Žilinského samosprávneho kraja bola suma 1 300,00€ použitá na akciu „Oslavy 72. výročia SNP“ a mimo verejnej správy bolo použitých 2.000,00€ na oslavy SNP, na vianočné poukážky dôchodcom.

Obec v roku 2016 poskytla dotácie v súlade so VZN č. 1/2013 o poskytovaní dotácií z rozpočtu obce. Právnickým osobám a fyzickým osobám - podnikateľom poskytla dotácie na podporu všeobecne prospešných služieb, na všeobecne prospešný alebo verejnoprospešný účel. Obecný futbalový klub Podtureň dostal dotáciu vo výške 5.100,00€ na organizáciu futbalových stretnutí, Športový klub stolného tenisu Podtureň dotáciu vo výške 400,00€ na súťaž, JK Podtureň, o.z. dotáciu vo výške 500,00€ na jazdecké preteky, Spojená škola, J. Rumana 6, Liptovský Mikuláš dotáciu na zakúpenie interaktívnej tabule vo výške 100,00€, Mesto Liptovský Hrádok dotáciu na záujmové vzdelávanie detí vo výške 1.014,00€ a Mesto Liptovský Mikuláš dotáciu na záujmové vzdelávanie detí vo výške 630,00€.

2.4 Sieť poskytovateľov sociálnych služieb v území Horného Liptova (územie MAS Horný Liptov)

Sociálne služby na území regiónu Horný Liptov poskytujú občanom zariadenia v zriaďovateľskej pôsobnosti kraja, obce, mesta a neverejní poskytovatelia (občianske združenia, neziskové organizácie a iné právnické a fyzické osoby). Žilinský samosprávny kraj poskytuje v okrese Liptovský Mikuláš sociálne služby prostredníctvom dvoch centier sociálnych služieb a jedného domova sociálnych služieb a špecializovaného zariadenia v Liptovskom Mikuláši, Smrečanoch a Liptovskom Hrádku. Zo sociálnych služieb poskytovaných obcami možno uviesť komunitné centrum s nocľahárňou, strediskom osobnej

hygieny a práčovňou (Liptovský Mikuláš), denné centrum zabezpečované Mestom Liptovský Mikuláš v šiestich lokalitách, či Zariadenie pre seniorov a domov opatrovateľskej služby s požičovňou pomôcok v Liptovskom Mikuláši.

Terénna sociálna služba krízovej intervencie sa poskytuje v rámci obvodu mesta Liptovský Mikuláš. Základné sociálne poradenstvo poskytuje obec Liptovský Peter. V ďalších obciach poskytujú samosprávy iba opatrovateľskú službu (*viď Príloha Registrovaní poskytovatelia sociálnych služieb*).

Neverejní poskytovatelia v tomto okrese zabezpečujú mimo opatrovateľskej služby aj služby domova sociálnych služieb a zariadenia pre seniorov (Liptovský Mikuláš, Liptovský Mikuláš - Ondrašová a Liptovský Hrádok), krízové stredisko s nocľahárňou (Liptovský Mikuláš), vypožičiavanie pomôcok či prepravnú službu (Liptovský Mikuláš). Základné sociálne poradenstvo sa poskytuje ambulantne v Liptovskom Mikuláši a terénnou formou aj vo Východnej.

Registrovaní poskytovatelia sociálnych služieb

Poskytovatelia sociálnych služieb registrovaní podľa zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách na území Liptovského Hrádku sú

- Domov sociálnych služieb a zariadenie pre seniorov SČK, zriaďovateľ SČK, kapacita DSS 14 klientov, ZpS 6 klientov,
- Centrum sociálnych služieb EDEN, zriaďovateľ VUC ŽSK, kapacita 81 klientov,
- Domov sociálnych služieb a špecializované zariadenie Liptovský Hrádok, zriaďovateľ VUC ŽSK, kapacita DSS 25 klientov, ŠZ 12 klientov.

Všetky zariadenia sú kapacitne naplnené. (*viď Príloha: Registrovaní poskytovatelia sociálnych služieb*).

Chránené dielne

Chránená dielňa (CHD) a chránené pracovisko (CHP) sú pracoviská zriadené právnickou osobou alebo fyzickou osobou, podľa § 55 zákona č. 5/2004 o službách zamestnanosti v znení neskorších predpisov. V týchto zariadeniach sú zamestnaní občania so zdravotným postihnutím v pracovnom pomere, ktorí nie sú schopní nájsť si zamestnanie na otvorenom trhu práce. Alebo sú to pracoviská, na ktorých sa občania so zdravotným postihnutím zaškoľujú alebo pripravujú na prácu a na ktorých sú pracovné podmienky vrátane nárokov na pracovný výkon prispôsobené zdravotnému stavu občanov so zdravotným postihnutím. Chránené pracovisko môže byť zriadené aj v domácnosti občana so zdravotným postihnutím. V Liptovskom Hrádku je evidovaných najviac, 16 CHD/CHP, v ktorých je

zamestnaných 18 zamestnancov so zdravotným postihnutím. (vid' Príloha: Zoznam chránených dielní a chránených pracovnísk).

Detské domovy

Detský domov Liptovský Hrádok má zariadenia v Liptovskom Mikuláši, Kráľovej Lehote, Liptovskom Hrádku a Liptovskej Porúbke. V roku 2013 zariadenie získalo ďalší objekt v Liptovskom Trnenci, rekreačný dom vrátane vnútorného vybavenia. V opatere detského domova je v súčasnosti približne 70 detí prevažne zo Žilinského kraja. Detský domov je štátnou rozpočtovou organizáciou.

Ostatné subjekty pôsobiace v sociálnej oblasti

V sociálnej oblasti pôsobia a vyvíjajú svoje aktivity aj subjekty a organizácie (napr. neformálneho alebo neziskového charakteru) zamerané na špecifické problémy jednotlivcov a prispievajúce k integrácii, alebo k zlepšeniu či k riešeniu sociálnych problémov jednotlivcov. Ich činnosť je systematická alebo príležitostná podľa potreby. Najvýznamnejšie z nich sú Komunitná nadácia Liptov, OZ Kopýtko, OZ Nezábudka, Detské centrum Svetluška, Centrum voľného času, Špeciálna základná škola v Jamníku, ZO Slovenského zväzu telesne postihnutých, Dom Charitas Sv. Kláry Liptovský Mikuláš a iné.

Domov sociálnych služieb (DSS) v Závažnej Porube

V domove sociálnych služieb sa poskytuje sociálna služba v zmysle §38 zákona 448/2008 Zákona o sociálnych službách pobytovou sociálnou službou alebo ambulatnou sociálnou službou fyzickej osobe do dovŕšenia dôchodkového veku, ak je táto fyzická osoba odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej V podľa prílohy č. 3 zákona č. 448/2008, alebo nevidiaca alebo prakticky nevidiaca a jej stupeň odkázanosti je najmenej III podľa prílohy č. 3 zákona č. 448/2008.

V domove sociálnych služieb sa poskytuje: pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia, ubytovanie, stravovanie, upratovanie, pranie, žehlenie a údržba bielizne a šatstva, osobné vybavenie. V DSS sa zabezpečuje pracovná terapia, záujmová činnosť, utvárajú podmienky na vzdelávanie a úschovu cenných vecí.

V domove sociálnych služieb sa zabezpečuje aj ošetrovateľská starostlivosť, ak neposkytuje domov sociálnych služieb ošetrovateľskú starostlivosť podľa § 22 zákona č. 448/2008.

V domove sociálnych služieb možno poskytovať sociálnu službu najviac pre 40 prijímateľov sociálnej služby v jednej budove tohto zariadenia. Sociálnu službu v domove sociálnych služieb nemožno poskytovať ako celoročnú pobytovú sociálnu službu.

V Závažnej Porube bol DSS zriadený v roku 2011. Sociálna služba v zariadení je poskytovaná 2 klientom. Prioritne sú do zariadenia prijímaní klienti z radov občanov obce, no ak takí nie sú, v záujme ekonomickej udržateľnosti zariadenia je kapacita naplnená klientmi z regiónu aj mimo neho.

Zariadenie pre seniorov (ZpS) v Závažnej Porube

Sociálna služba sa poskytuje v súlade §35 zákona 448/2008. V zariadení pre seniorov sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej IV podľa prílohy č. 3 zákona č. 448/2008, alebo fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a poskytovanie sociálnej služby v tomto zariadení potrebuje z iných vážnych dôvodov.

V zariadení pre seniorov sa poskytuje pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia, ubytovanie, stravovanie, upratovanie, pranie, žehlenie a údržba bielizne a šatstva, osobné vybavenie, utvárajú podmienky na úschovu cenných vecí, zabezpečuje záujmová činnosť. V zariadení pre seniorov sa zabezpečuje aj ošetrovateľská starostlivosť, ak neposkytuje zariadenie pre seniorov ošetrovateľskú starostlivosť podľa § 22 zákona č. 448/2008.

Zariadenie pre seniorov bolo v obci Závažná Poruba zriadené v roku 2011, kapacita zariadenia je 23 osôb.

V DSS a ZpS Závažná Poruba pracuje odborný opatrovateľský a zdravotný personál, sociálna pracovníčka, pracovníčka pre výdaj stravy a údržbár (spolu 12 + 4 zamestnancov).

2.5 Analýza potrieb obyvateľov obce Podtureň

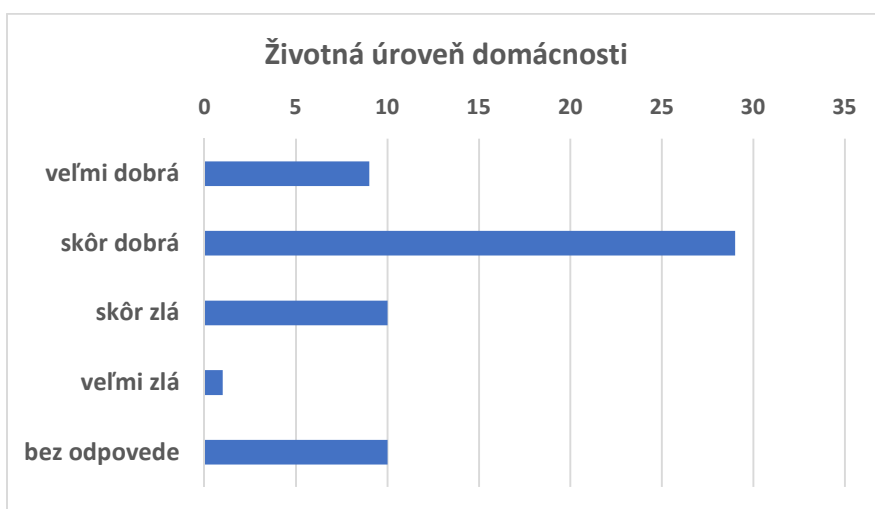
V analýze potrieb sme sa zamerali na zistenie sociálnej situácie občanov obce a ich spokojnosti s riešením a kvalitou poskytovaných služieb. Vyhodnotených bolo 59 dotazníkov.

V dotazníku sme zisťovali, aké je hodnotenie kvality životnej úrovne obyvateľov obce a aká je existencia ich sociálnych a zdravotných problémov, krízových situácií alebo sociálnych problémov v rodinách a v spolunažívaní s inými občanmi obce. Dve otázky boli nasmerované na zistenie informácie, na koho sa obrátia obyvatelia v prípade, ak potrebujú riešiť svoju sociálnu situáciu a na zistenie informácie, ktorej skupine obyvateľov obce je potrebné venovať zvýšenú pozornosť. Ďalšie dve otázky boli zamerané na zistenie aktuálneho využívania sociálnych služieb poskytovaných obcou a na zistenie dopytovaných sociálnych služieb, ktoré by obec mohla svojim obyvateľom zabezpečiť.

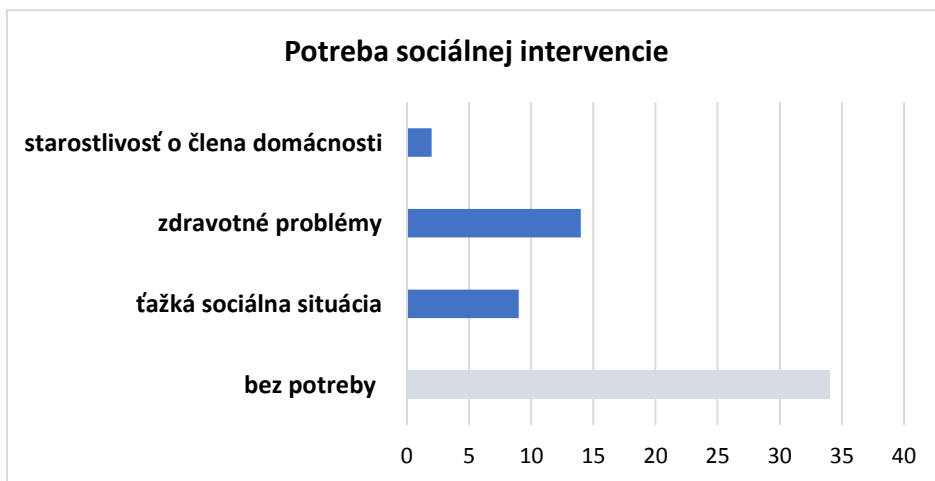
Dotazník vyplnilo 20 mužov a 38 žien. Jeden občan sa k rodovej príslušnosti nevyjadril. Prevažne sú to obyvatelia žijúci v obci menej ako 15 rokov (51%) a viac ako 30 rokov (31% opýtaných) a sú zamestnaní/SZČO (41%) alebo dôchodcovia (38%). Veková škála oslovených občanov bola pestrá, zapojili sa prevažne obyvatelia vo veku od 46 do 55 rokov (24%) a nad 66 rokov (27%). Títo obyvatelia žijú prevažne v plne funkčnej rodine s oboma partnermi a deťmi (41%) alebo ako manželia bez detí (27%).

Obyvatelia obce odpovedali na dotazníkové otázky formou vyznačovania z uvedených možností, prípadne vlastným vyjadrením.

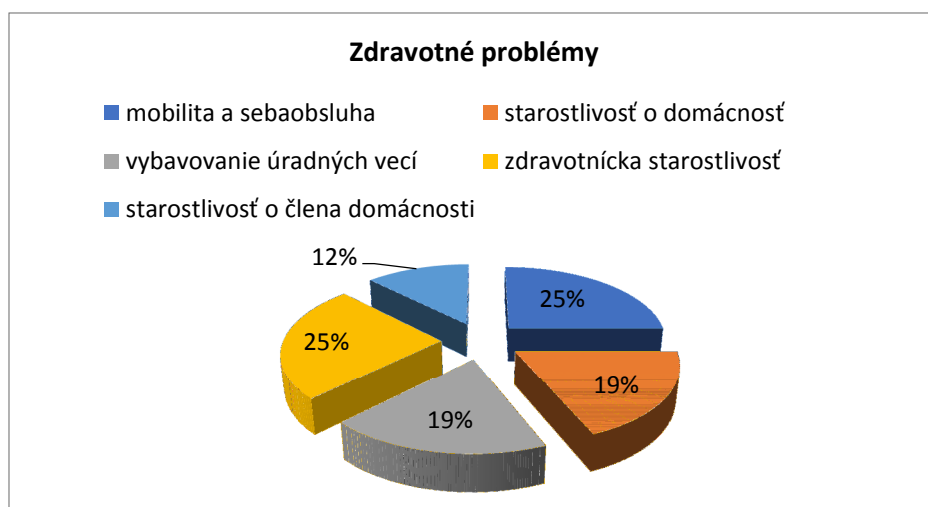
Životnú úroveň domácností hodnotili obyvatelia ako skôr dobrú (50% opýtaných) a ako veľmi dobrú (15%). Za skôr zlú označilo svoju životnú úroveň 17% opýtaných, jeden za veľmi zlú a 10 občanov sa nevyjadrilo.

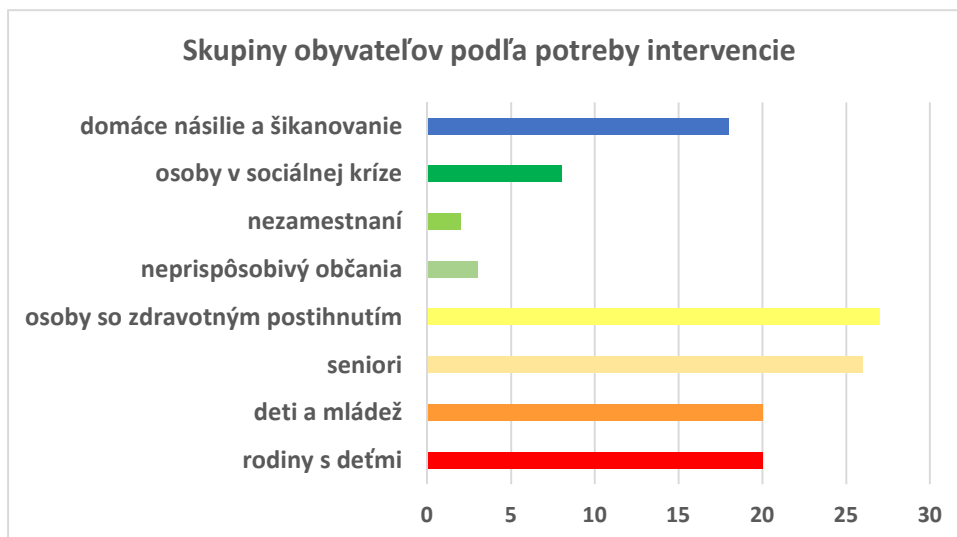
Väčšina opýtaných (58%) v súčasnosti nerieši sociálny problém, resp. krízovú situáciu. Ak občania riešia nejaký problém, je to zväčša zdravotný problém (24%). Ťažkú sociálnu situáciu ako je napríklad strata partnera alebo bývania a problémy spolunažívania rieši 15% opýtaných obyvateľov.

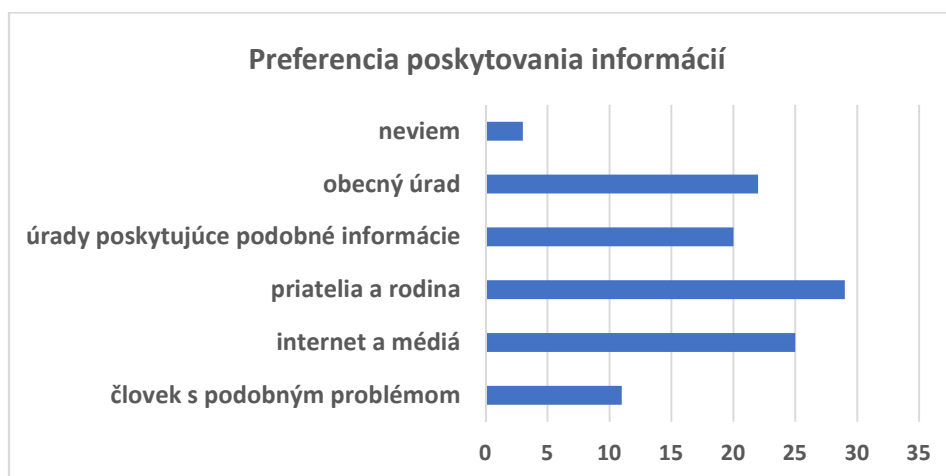
Občania so zdravotnými problémami poukazovali predovšetkým na problém s mobilitou a sebaobsluhou a s nedostupnosťou zdravotníckej starostlivosti. Problémy však nastanú prakticky so všetkým vo všetkých oblastiach z dôvodu diagnostikovania vážnych onkologických chorôb alebo problémov vyplývajúcich z ťažkého zdravotného postihnutia, či z nutnosti starostlivosti o člena domácnosti odkázaného na pomoc inej osoby (starostlivosť o choré dieťa).

Skupiny obyvateľov, ktorým je potrebné venovať zvýšenú pozornosť, sú predovšetkým osoby so zdravotným postihnutím a seniori. Väčšiu pozornosť je potrebné venovať aj rodinám s malými deťmi a deťom a mládeži. Dôležitou skupinou sú aj osoby ohrozené domácim násilím a šikanovaním a osoby v prechodnej sociálnej kríze.

V prípade, že občania potrebujú získať informácie o niektorej zo sociálnych služieb, vyhľadajú pomoc u priateľov a v rodine alebo získajú informácie z internetu a médií. V treťom rade sa obrátia na pracovníkov obecného úradu a na úrady poskytujúce podobné služby (Sociálna poisťovňa, ÚPSVaR, Polícia, Zdravotné poisťovne, ...). Informácie ďalej získavajú aj u ľudí, ktorí majú podobné problémy alebo sa s podobnými problémami stretli.

Záujem o poskytovanie služieb je zo strany občanov veľký. Najviac opýtaných dopytovalo poskytovanie zdravotníckych služieb. Záujem prejavili aj o služby opatrovania seniorov alebo denného stacionára pre seniorov a ZŤP. Občanom chýbajú aj doplnkové služby: autobusová zástavka v centre obce, pošta, bankomat, kaderníčka, častejší odvoz separovaného odpadu, klubovňa pre mládež, väčšia starostlivosť o Dom smútku a väčšia starostlivosť o cyklotrasu za železničnou traťou a jej predĺženie do Liptovského Hrádku. Opýtaní vyjadrili nespokojnosť s priestorom pred potravinami, ktorý zaberajú občania užívajúci alkoholické nápoje.

Záver:

Obyvatelia obce Podtureň hodnotia životnú úroveň ako dobrú a väčšina v súčasnosti nerieši sociálny problém, resp. krízovú situáciu. Občania, ktorí sú v ťažšej životnej situácii a majú nejaký problém, riešia predovšetkým zdravotný problém, a to problém s nedostupnosťou zdravotníckej starostlivosti a problém s mobilitou a sebaobsluhou. V ťažkej sociálnej situácii sa občania ocitnú aj kvôli strate partnera alebo pre problémy so zabezpečením starostlivosti o člena domácnosti odkázaného na pomoc inej osoby. Ťažkosti občanom vzniknú globálne v dôsledku diagnostikovania závažného ochorenia občana alebo jeho blízkej osoby.

V prípade, že občania potrebujú získať informácie o niektorej zo sociálnych služieb, vyhľadajú pomoc u priateľov a v rodine alebo získajú informácie z internetu a médií. Skupiny obyvateľov, ktorým je potrebné venovať zvýšenú pozornosť, sú osoby so zdravotným postihnutím a seniari.

Zo sociálnych služieb by obyvatelia obce privítali najmä zdravotnícke služby, aktívnu starostlivosť o seniorov a ZŤP a doplnkové služby obce.

3. SWOT ANALÝZA

Výsledná SWOT analýza vznikla ako výstup pracovného stretnutia riadiacej skupiny a z dotazníkového zisťovania. Spolu s údajmi z dotazníkového prieskumu je základným podkladom pre stanovenie cieľov a opatrení KPSS.

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">• priaznivý demografický vývoj obce• existencia materskej školy• existencia aktívnych klubov a spolkov v obci (jazdecký klub)• silná Jednota dôchodcov• Váh ako priestor pre športy, povodie Váhu sa o hrádzu stará, vykáša ju• mikroregión pod Poludnicou vytvára podmienky pre spoluprácu – cyklotrasa, sprevádzanie, zber lesných plodov• prechádzka po hrádzi až do Uhorskej Vsi a Liptovského Hrádku, zázemie predhoria Nízkych Tatier• dobrá dopravná dostupnosť a spoje prinášajú záujem tu žiť• prílev mladých rodín• zvernica (spoločenstvo Hubert)• v minulosti tu bolo ideálne bývanie• po piatich rokoch obec premiestni ihrisko pod diaľničným mostom• opatrovateľská služba sa poskytuje 1 osobe• služby pre rodiny: potraviny Lippek, Coop Jednota, krčma, knižnica, donášková služba obedov pre seniorov• komunikačné kanály: kvartálne noviny do každej domácnosti (370 rodín), rozhlas, web, oznamy priamo do schránok• aktívny prístup obce k riešeniu životných	<ul style="list-style-type: none">• diaľničný most• nízky záujem občanov o veci verejné• slabá komunikácia medzi ľuďmi• chýba stredisko poskytujúce zdravotnícke služby a obchod• potreba denného stacionára pre seniorov a ZŤP• existencia čiernych skládok• spolky v obci nefungujú, turistický klub zanikol, lebo nechcel platiť členské strešnej organizácii Slovenskému klubu turistov• v obci je „rozbité“ územie (zakázané vstupy na súkromné pozemky, zvernica, železnica, diaľničný most)• Forgáčovský kaštieľ, kultúrna pamiatka, je v dezolátnom stave• „bytovkári“ majú mestské myslenie (platím nájom, požadujem služby), nestotožňujú sa s dedinským myslením (pomôžme si spoločne a upravme si prostredie)• v obci je slabá zapojenosť „bytovkárov“ do spoločných aktivít obce (MDD)

<p>situácií obyvateľov obce</p> <ul style="list-style-type: none"> • spolupráca s poskytovateľmi sociálnych služieb v širšom okolí (Partizánska Ľupča, Závažná Poruba, Okoličné, Podbreziny a pod.) 	
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • dobrá poloha • dobré dopravné spojenie • priemyselný park v blízkosti • v rámci vnútorného zveľaďovania je potrebné aktivizovať občianske zložky • využiť skúsenosti a zručnosti pre odovzdanie mladšej generácii – vytvorenie vzdelávacieho priestoru • možnosť financovania sociálnych služieb z EÚ fondov 	<ul style="list-style-type: none"> • nevysporiadané vlastnícke vzťahy • riadenie a príprava eurofondov

4. PREHĽAD CIEĽOV A PRIORÍT OBCE PRE OBDOBIE 2018-2022 V SOCIÁLNEJ OBLASTI

Na základe analýzy vypracovanej v rámci plánovania komunitných sociálnych služieb obce Podtureň pracovná skupina zdefinovala tri ciele pre dosiahnutie rozvoja a zvýšenie spokojnosti, informovanosti a dostupnosti sociálnych služieb v obci v období 2018-2022.

Ciele KPSS sú:

1. Zabezpečiť dostupnosť sociálnych služieb v súlade s potrebami komunity

2. Zvýšiť informovanosť o sociálnych službách

3. Posilniť kvalitu poskytovaných sociálnych služieb

Ciele veľmi úzko korešpondujú s Národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb na roky 2015-2020 a to konkrétne s prioritami:

- Zabezpečiť dostupnosť sociálnych služieb v súlade s potrebami cieľových skupín a komunity
- Zvyšovať kvalitu poskytovaných sociálnych služieb

Lokálne strategické dokumenty Stratégia CLLD a Spoločný program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obcí Horného Liptova do roku 2020 definujú rozvoj sociálnej oblasti v špecifických cieľoch ŠC1. *Zlepšiť základnú vybavenosť a služby v obciach* a ŠC 2. *Zvýšiť zamestnanosť a zlepšiť podmienky pre podnikanie.*

Ciele		Opatrenie	
1	Zabezpečiť dostupnosť sociálnych služieb v súlade s potrebami komunity	1	Systematické mapovanie potrieb komunity
		2	Zabezpečenie dostupnosti SS pre seniorov a ZŤP
2	Zvýšiť informovanosť o sociálnych službách a predchádzanie vzniku nepriaznivých sociálnych situácií	3	Zvýšenie informovanosti o poskytovaných sociálnych službách a možnostiach ich využitia občanmi obce
		4	Prevenia vzniku nepriaznivých sociálnych situácií

3	<i>Posilnenie kvality poskytovaných sociálnych služieb a činností vykonávaných na komunitnej úrovni</i>	5	<i>Zohľadnenie individuálnych potrieb a preferencií klientov</i>
		6	<i>Zvyšovanie kvality poskytovania sociálnych služieb</i>

5. AKČNÝ PLÁN REALIZÁCIE KPSS PRE OBDOBIE 2018-2022

	Ciele		Opatrenie	Aktivity	Cieľová skupina	Zodpovení	Finančné zdroje
1	Zabezpečiť dostupnosť sociálnych služieb v súlade s potrebami komunity	1	Systematické mapovanie potrieb komunity	Práca v teréne, identifikácia sociálnych problémov, návšteva rodín, spolupráca obce so školou	seniori, osoby so zdravotným postihnutím a iné fyzické osoby, deti a mládež ohrozené závislosťami, rodiny a komunity, ktoré sú v nepriaznivej sociálnej situácii	obec, sociálna komisia, materská škola	verejné prostriedky, rozpočet obce
		2	Zabezpečenie dostupnosti SS pre seniorov a ZŤP	Sprostredkovanie služieb pre seniorov v obci, poskytovanie základného sociálneho poradenstva	seniori, osoby so zdravotným postihnutím	obec	verejné prostriedky, rozpočet obce
2	Zvýšiť informovanosť o sociálnych službách a predchádzanie vzniku nepriaznivých sociálnych situácií	3	Zvýšenie informovanosti o poskytovaných sociálnych službách a možnostiach ich využitia občanmi obce	Pravidelné/náhodilé/priebežné informovanie o sociálnej problematike obce - verejno komunikačné prostriedky časopis, obecný web, reporting o stave sociálnych služieb, demografie, trhu práce a plnení KPSS - pre zastupiteľstvo a pre verejnosť	rodiny s malými deťmi, deti a mládež, seniori, osoby so zdravotným postihnutím a iné fyzické osoby, rodiny a komunity, ktoré sú v nepriaznivej sociálnej situácii	obec	verejné prostriedky, rozpočet obce
		4	Prevenca vzniku nepriaznivých sociálnych situácií	Príprava a realizácia projektov, zameraných na prevenciu vzniku nepriaznivých sociálnych situácií	rodiny s malými deťmi, deti a mládež, seniori	obec, záujmové skupiny, občianske združenia, materská škola	dotačné zdroje, granty, MAS Horný Liptov
3	Posilnenie kvality poskytovaných sociálnych služieb a činností vykonávaných na komunitnej úrovni	5	Zohľadnenie individuálnych potrieb a preferencií občanov	Prieskum spokojnosti a aktualizácia ich potrieb	seniori, osoby so zdravotným postihnutím, rodiny s malými deťmi, deti a mládež, seniori, osoby so zdravotným postihnutím a iné fyzické osoby, rodiny a komunity, ktoré sú v nepriaznivej sociálnej situácii	obec	dotačné zdroje, granty

		6	Zvyšovanie kvality poskytovania sociálnych služieb	Vzdelávanie pracovníkov obecného úradu v problematike sociálnej	Pracovníci obecného úradu	obec	verejné prostriedky, rozpočet obce

6. MONITORING A HODNOTENIE

Vyhodnotenie realizácie dokumentu bude zabezpečené pravidelným monitorovaním a hodnotením, výsledkom ktorého bude správa, ktorá podá komplexnú informáciu o tom, ako sa plnia opatrenia navrhnuté v KPSS a či vedú k riešeniu jednotlivých priorít. V správe bude vyjadrené, aký efekt majú realizované opatrenia a ako je potrebné stanovený postup upraviť.

Monitorovanie zabezpečí pravidelné sledovanie a zber informácií o plánovaných, realizovaných a ukončených projektoch/aktivitách v rámci jednotlivých opatrení akčného plánu, t.j. zostavenie komplexnej informácie o tom, ako sa plnia opatrenia navrhnuté v KPSS.

Monitorovacia správa komunitného plánu bude obsahovať aktualizáciu demografických údajov a vyhodnotenie zrealizovaných aktivít podľa jednotlivých opatrení. Komunitný plán sociálnych služieb bude ročne monitorovaný.

Hodnotenie na základe monitorovania pomenuje vplyv KPSS na sociálnu problematiku obce a jeho obyvateľov. Hodnotenie sa uskutoční jedenkrát do roka, t.j. k 30. 11. Hodnotenie bude spolu s pracovníčkami obecného úradu vykonávať sociálna komisia. Pôjde hlavne o vyhodnotenie vonkajších a vnútorných vplyvov na realizáciu komunitného plánu, zadefinovanie príčin úspechov/neúspechov napĺňania opatrení a návrhu aktivít a priorít na nasledujúci rok. Ročné hodnotenie KPSS bude predkladané na vedomie obecnému zastupiteľstvu v termíne do 31.12.

Návrhy na aktualizáciu akčného plánu spolu s vyjadrením finančných požiadaviek na rozpočet mesta na nasledujúci rok vychádzajúce z hodnotiacej správy schváli obecné zastupiteľstvo v termíne do 31.12.

Verejnoscť bude oboznamovaná s realizáciou plánu prostredníctvom webovskej stránky obce a Podturnianskeho spravodajcu.

Subjekt vykonávajúci kontrolu	Periodicita	Spôsob vykonania kontroly
Sociálna komisia obce	každoročne k 30. 11	hodnotiaca správa
Sociálna komisia obce	každoročne k 31.12.	predloženie hodnotiacej správy a aktualizácia akčného plánu obecnému zastupiteľstvu

7. PREHĽAD PLATNEJ LEGISLATÍVY A INFORMAČNÝCH ZDROJOV

Zákonom NR SR č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky (VÚC) došlo k preneseniu pôsobnosti na úseku sociálnej pomoci hlavne v oblasti poskytovania opatrovateľskej služby a starostlivosti o seniorov.

Zákon č.369/90 Zb. o obecnom zriadení v platnom znení

Zákon č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách

Zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov

Zákon č. 599/2003 Z.z. o hmotnej núdzi

Zákon č. 601/2003 Z.z. o životnom minime

Zákon č. 36/2005 Z.z. o rodine

Zákon č. 305/2005 Z.z. o sociálno právnej ochrane detí a sociálnej kuratele

Zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti

Stratégia CLLD, www.hornyliptov.sk

Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015-2020, <https://www.employment.gov.sk/files/slovensky/rodina-socialna-pomoc/socialne-sluzby/nprss-2015-2020.pdf>

Žilinský samosprávny kraj, odbor sociálnych vecí, <http://www.zask.sk/sk/samosprava/urad-zsk/odbor-socialnych-veci/>

8. ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

DSS	Domov sociálnych služieb
CHD	Chránená dielňa
CHP	Chránené pracovisko
KPSS	Komunitný plán sociálnych služieb
MAS	Miestna akčná skupina
IBV	Individuálna bytová výstavba
OMV	Osobné motorové vozidlo
OPS	Opatrovateľská služba
OZ	Občianske združenie
PP	Počet poberateľov
SPRO HL	Spoločný program rozvoja obcí Horného Liptova
SS	Sociálna služba
Stratégia CLLD	Stratégia komunitou vedeného rozvoja
SČK	Slovenský červený kríž
ŠC	Špecifický cieľ
ŠVVP	Špeciálne výchovno –vzdelávacie potreby
ŠÚ SR	Štatistický úrad Slovenskej republiky
UoZ	Uchádzač o zamestnanie
ÚPSVaR	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny
VÚC	Vyšší územný celok
VZN	Všeobecne záväzné nariadenie
ZpS	Zariadenie pre seniorov

ZpS SČK	Zariadenie pre seniorov Slovenský Červený Kríž
ZŤP	Zdravotne ťažko postihnutý
Z. z.	Zbierka zákonov
ŽSK	Žilinský samosprávny kraj

9. PRÍLOHY

1. Prehľad sociálnych služieb podľa zákona č. 448/2008 Zb.
2. Registrovaní poskytovatelia sociálnych služieb, stav k 31. 5. 2018
3. Zoznam chránených dielní a chránených pracovísk v území MAS Horný Liptov
4. Dotazník pre prijímateľov sociálnych služieb